

GEEN DISRUPTIE, MAAR ERUPTIE

GERT PEERSMAN (column verschenen in De Standaard op 22/9/2015)

Toen Adam en Eva uit het aards paradijs werden verdreven, moesten ze voortaan zelf instaan voor hun levensonderhoud. Dat was het moment waarop de arbeidsmarkt en macro-economie zijn ontstaan. Die werkte zeer eenvoudig. Het dagloon was één frank. God had beslist dat iemands uitgaven altijd anderzins' inkomsten waren. Eva werd kleermaakster, een nawee van de erfzonde. Adam en de oudste zoon Kaïn waren beiden visser. Het nationale inkomen was dus drie frank, waarmee vis en kleren werden gekocht.

Op een dag was er grote ongerustheid. Er werden nieuwe visnetten ontwikkeld waardoor Adam dubbel zoveel vis kon vangen. Voor het eerst was er sprake van zogenoemde disruptieve technologie. Kaïn werd overbodig voor de visvangst en zou werkloos worden. De welvaart zou dalen.

De geschiedenis draaide anders uit. Omdat Kaïn door de modernere technologie niet meer nodig was voor de visvangst daalde de visprijs. De koopkracht was toegenomen. Voor Kaïn was het even schrikken, maar hij schoolde zich om en ging als schrijnwerker aan de slag. Door de koopkrachtstijging was er immers vraag naar meubelen ontstaan. De welvaart was niet gedaald, maar toegenomen: er werden zowel vis, kleren als meubelen geconsumeerd. Sindsdien weten we dat disruptieve technologie uiteindelijk tot meer welvaart leidt, zonder dat er banenverlies is.

Een gelijkaardige ongerustheid was er toen Aylan als eerste immigrant op de arbeidsmarkt arriveerde en ook als schrijnwerker aan de slag ging. Er werd opnieuw gevreesd dat Kaïn werkloos zou worden. Niet zo. Zodra Aylan aan de slag was, creëerde hij een inkomen, en dus koopkracht om te consumeren. Hij had behoefte om een krant te kopen. Kaïn maakte van de situatie gebruik door zich deze keer om te scholen tot de eerste journalist. Als correspondent disruptieve technologie schreef hij artikelen om de lezers erover te informeren dat immigranten geen arbeidsplaatsen afpakken en dat technologische vooruitgang of robotisering netto geen banen vernietigt. Integendeel, ze verhogen de welvaart. Voortaan waren er niet alleen vis, meubelen en kleren. Er zat ook elke dag een krant in de bus. De rest is geschiedenis. Dit proces heeft zich tot in den treure herhaald.

Het artikel 'Webwinkels kosten België 30.000 jobs', dat de voorpagina van deze krant sierde (*DS 18 september*) is dan ook misleidend en ongegrond. Het stuk, dat gebaseerd is op een studie van ING, argumenteert dat de doorbraak van internethandel op termijn tot banenverlies zal leiden bij klassieke winkels en supermarkten. In enge zin is dat misschien correct, maar nergens wordt er in het artikel vermeld dat deze technologische innovatie ook tot jobcreatie in andere sectoren (en gezien de koopkrachtstijging eventueel in de klassieke handel zelf) en finaal meer welvaart zal leiden. De boodschap is niet somber, maar net positief. Zelfs indien de internethandel volledig in buitenlandse handen zou terechtkomen is dat goed nieuws. De koopkracht stijgt, en er komen arbeidskrachten vrij die welvaart creëren door andere diensten of goederen te produceren.

Hetzelfde geldt voor de stelling dat immigratie of meer oudere werknemers op de arbeidsmarkt de jobs van anderen zouden afpakken. Dat is nooit zo geweest en er is geen enkele reden om te geloven dat het in de toekomst wel zo zou zijn. Er is geen vast aantal arbeidsplaatsen. Iedereen die aan de slag geraakt, creëert een inkomen dat geconsumeerd wordt. Het inkomen dat we sparen, wordt door de ontleners uitgegeven. Deze consumptie wordt op zijn beurt door iemand anders geproduceerd. Dat is het principe van de economische kringloop.

Een nuance bij dit alles is dat dit een wetmatigheid is die op langere termijn geldt. Op korte termijn kunnen sommige werknemers wel degelijk in de werkloosheid terechtkomen omdat er een mismatch is tussen de competenties die ze hebben en degene die vereist zijn om aan een behoefte te voldoen (of omdat de arbeidsmarkt op korte termijn rigide kan zijn). We hebben met andere woorden geen nood aan twee schrijnwerkers of twee journalisten, maar aan een van elk om iedereen aan de slag te krijgen. De sleutel om de overgangspijn te verzachten en welvaart te maximaliseren is dan ook opleiding en een beleid van bijscholing indien nodig. Dat is de uitdaging die met technologische vooruitgang gepaard gaat. Maar er is geen enkele reden om pessimistisch te zijn. We zijn daar altijd al in geslaagd.